

BORU HATLARI İLE PETROL TAŞIMA A.Ş. GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (BOTAŞ)
HAM PETROL VE DOĞAL GAZ BORU HATTI TESİSLERİNİN
YAPIMI VE İŞLETİLMESİNE DAİR TEKNİK EMNİYET
VE ÇEVRE YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç

MADDE 1 –(1) Bu Yönetmeliğin amacı, 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu ve 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununa tabi faaliyetler kapsamına giren BOTAŞ'a ait ham petrol ve doğal gaz boru hattı tesislerinin ulusal ve/veya uluslararası standartlara uygun olarak tasarımı, inşası ve güvenli şekilde işletilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, Doğal Gaz Piyasası Kanunu ile Petrol Piyasası Kanununa tabi faaliyetler kapsamına giren; BOTAŞ'a ait ham petrol ve doğal gazın iletimi ve depolanmasına ait tesislerin (LNG ve FSRU terminalleri dâhil) tasarımı, inşası ve güvenli şekilde işletilmesine dair gerekli çevre ve teknik emniyet kuralları ile boru hatları güzergâhı boyunca oluşan imar planlama çalışmaları, yapılaşma, tesis kurma, ruhsatlandırma gibi durumlar için dikkate alınması gereken emniyet veya bu tesislere yaklaşım mesafelerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 –(1) Bu Yönetmelik, 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 166 ncı ve 508 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığım,
- b) Boru hattı yapılaşma mesafesi: Boru aksı ile istasyonlarda bulunan yer altı ve yer üstü tankları, dağıtıcılar veya tehlikeli maddenin bulunduğu ekipmanlar ve üçüncü taraf yapılaşmalar arasındaki mesafesini,
- c) BOTAŞ: Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. Genel Müdürlüğünü,
- ç) BOTAŞ Entegre Yönetim Sistemi: BOTAŞ'ta uygulanan yönetim sistemlerinin tek çatı altında toplandığı ve gereklerin aynı anda karşılandığı bütünsel uygulanan sistemi,
- d) CNG: Sıkıştırılmış doğal gazı,
- e) ÇED raporu: Çevresel etki değerlendirme raporu,
- f) Çevre: Canlıların hayatları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde buldukları biyolojik, fiziksel, sosyal, ekonomik ve kültürel ortamı,
- g) Depolama: Doğal gaz ihtiyacı için günlük ve mevsimlik değişiklikleri karşılamak ve doğal gaz temininin azalması veya durması ile meydana gelen doğal gaz açığını gidermek amacıyla doğal gazın, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG ve FSRU) veya gaz olarak depolanmasını veya ham petrolün tanklarda depolanmasını,
- ğ) Depolama tesisi: Üretimde yararlanılan tesisler hariç olmak üzere, bir tüzel kişinin mülkiyet veya işletmesinde bulunan ve doğal gazı, LNG veya gaz olarak depolamaya mahsus tesisi veya ham petrolün tanklarda depolanmasına dair tesisi,
- h) Dış sınır: Bu Yönetmelikte bahsedilen bölge veya tesislerin etrafında bulunan çevre duvarı, tel örgü veya benzeri engelle belirlenen sınır, herhangi bir engelin bulunmadığı durumlarda ise; kamulaştırma yapılmış yerlerde kamulaştırma sınırını, kamulaştırma yapılmamış yerlerde kadastro parsel sınırını, kadastro yapılmamış yerlerde ise yapıların en dış noktalarının birleştirilmesi ile elde edilecek sınırı,
- ı) Doğal gaz: Yerden çıkarılan veya çıkarılabilen gaz halindeki doğal hidrokarbonlar ile bu gazların piyasaya sunulmak üzere çeşitli yöntemlerle sıvılaştırılmış, basınçlandırılmış veya fiziksel işlemlere tabi tutulmuş, sıvılaştırılmış petrol gazı - LPG hariç diğer hallerini,
- i) El kitabı: Bir sistemin işleyişi ile ilgili ilke, esas ve faaliyetleri kavramsal çerçevede tarif eden stratejik seviyedeki referans dokümanlarını,
- j) Emniyet mesafesi: Yer altı veya yer üstü boru hatları tesisleri için BOTAŞ adına kamulaştırılmış ve/veya irtifak hakkı olarak tescil edilmiş güzergâh sınırına, üçüncü şahısların planlayıp yapmak istediği kalıcı tesislerin asgari uzaklık mesafesini,
- k) Emniyet şeridi: Boru hattı güzergâhı boyunca tanımlanan emniyet mesafesini içeren alanı,
- l) EPDK: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu,
- m) FSRU (Yüzer Sıvılaştırılmış Doğal Gaz (LNG) Depolama ve Gazlaştırma Ünitesi): Sıvılaştırılmış doğal gazın depolanması ve tekrar gaz haline getirilmesini sağlayan denizde seyir edebilir, hareketli ve yüzer sistemleri,
- n) FSRU Terminali: FSRU'da gazlaştırılıp basınçlandırılan gazın ölçüm işlemleri yapılarak ulusal iletim şebekesi ile bağlantılı sistem oluşturacak şekilde inşa edilen tesisi,
- o) Geçici irtifak: Sadece boru hattı ve tesislerinin inşaatı süresince sınırlı olarak kullanılacak ve iş bitiminde eski haline getirilmek üzere malikinin tasarrufuna bırakılması gereken olan ve malikinden geçici olarak kiralanan araziyi,
- ö) Güzergâh (mecra) şeridi: Petrol ve doğal gaz taşımada kullanılan çeşitli çaplardaki çelik malzemeden yapılan boruların, yer altı veya yer üstünden geçtiği ve BOTAŞ adına kamulaştırılmış, ilgili kurumdan izin alınmış veya tescil edilmiş kesintisiz arazi koridorunu,
- p) Ham petrol: Yerden çıkarılan veya çıkarılabilen sıvı haldeki doğal hidrokarbonları,
- r) İletim: Üretime mahsus toplama hatları ve dağıtım şebekeleri haricindeki gaz boru hattı şebekesi veya sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG ve FSRU) taşıma vasıtalarıyla gerçekleştirilen doğal gaz naklini ve ham petrolün çelik boru hatları ile taşınmasını,
- s) İletim hattı: BOTAŞ'ın mülkiyet ve işletimindeki doğal gaz ve petrol boru hattını,
- ş) İrtifak hakkı: Kamulaştırılmasına karar verilen güzergâh alanından yararlanma veya bu alanı kullanma yetkisini,
- t) Kalite uygunluk belgesi (TSEK markası kullanma hakkı): Türk Standartları bulunmayan konularda İmalata Yeterlilik Belgesi almaya hak kazanmış firmaların söz konusu ürünlerinin ilgili uluslararası standartları, benzeri Türk Standartları, diğer ülkelerin milli standartları ve teknik literatür esas alınarak Türk Standartları Enstitüsü tarafından kabul edilen kalite faktör ve değerlerine uygunluğunu belirten ve akdedilen sözleşme ile TSEK markası kullanma hakkı verilen firma adına düzenlenen ve üzerinde TSEK markası kullanılacak ürünlerin ticari markası, cinsi, sınıfı, tipi ve türünü belirten geçerlilik süresi bir yıl olan belgeyi,
- u) Kamulaştırma: Devlet ve kamu tüzel kişileri tarafından kamu yararı için gerekli olan özel kişilere ait taşınmaz malların ve kaynakların, kanunla gösterilen esas ve usullere göre yetkili organlarca verilen karar uyarınca ve parası ödenmek suretiyle mülkiyetinin alınması veya mal üzerinde irtifak kurulması işlemini,
- ü) Kamulaştırma şeridi: Boru hatları ile müştemilatlarının inşası ve işletilmeleri amacıyla kamulaştırılan veya idari irtifaklar kurulan alanı,
- v) Kamu yararı kararı: Devlet veya kamu tüzel kişileri tarafından veya tüzel kişilerin kontrolleri altında; toplumsal ihtiyaçları karşılamak üzere, özel mülkiyette bulunan taşınmazlar hakkında kamulaştırma kararlarının alınabilmesi amacıyla 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 5 inci maddesinde belirtilen organlar tarafından alınıp, aynı kanunun 6 ncı maddesinde belirtilen organlarca onaylanan kararı,
- y) Kritik nokta: Boru hatları güzergâhı üzerinde, boru hattı ve çevre emniyeti açısından risk değeri yüksek olarak tespit edilen noktayı,

- z) Lisans: Tüzel kişilere doğal gaz ve ham petrol piyasa faaliyetinde bulunabilmeleri için Kanun uyarınca EPDK tarafından her bir piyasa faaliyeti için verilen izin belgesini,
- aa) LNG: Sıvılaştırılmış doğal gazı,
- bb) LPG: Sıvılaştırılmış petrol gazını,
- cc) Mahallin en büyük mülki idare amiri: İllerde valiyi, büyükşehir belediyesi hudutları içinde kalanlar dâhil ilçelerde kaymakamı,
- çç) Mücavir alan: İmar mevzuatı bakımından belediyelerin kontrol ve mesuliyeti altına verilmiş olan alanları,
- dd) Mülkiyet hakkı: Kamulaştırılmasına karar verilen güzergâh alanı üzerinde kullanma, yararlanma ve tasarrufta bulunma yetkisini,
- ee) Özel güvenlik bölgeleri: 18/12/1981 tarihli ve 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu hükümlerine göre kamu ve özel kuruluşlara ait stratejik değeri haiz her türlü yer ve tesislerin dış sınırlarından itibaren en fazla 400 metreye kadar geçen noktaların birleştirilmesiyle oluşan veya söz konusu Kanun çerçevesinde belirlenen ve Cumhurbaşkanınca tespit edilen alanları,
- ff) Prosedür: Yürürlükte olan BOTAŞ prosedürleri ve BOTAŞ standart yönetim sistemleri prosedürlerini,
- gg) Risk: Tehlikeden kaynaklanacak kayıp, yaralanma ya da başka zararlı sonuç meydana gelme ihtimalini,
- ğğ) Risk değerlendirmesi: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gereken çalışmaları,
- hh) RMS-A: Ana iletim hattı boyunca kurulan, yüksek basıncın 12-19 bar arasına düşürüldüğü basınç düşürme ve ölçüm istasyonunu,
- ıı) RMS-B: RMS-A'dan gelen (12-19 bar arası basınçtaki) doğal gazın 1-4 bar arası basınca düşürüldüğü basınç düşürme ve ölçüm istasyonunu,
- ii) Sertifika: Doğal gaz faaliyeti yapan tüzel kişilerin sistemde yer alacak tesislerinin tasarımı, yapımı, revizyonu, bakımı, onarımı, kontrolü, müşavirliği ve benzeri hizmetlerde bulunacak gerçek ve tüzel kişilerin yeterliliğini gösteren ve EPDK tarafından verilen izni,
- jj) Sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) tesisleri: Doğal gazın sıvı olarak taşınması ve depolanması amacıyla sıvılaştırılması, boşaltılması, depolanması ve tekrar gaz haline getirilmesi için kullanılan sabit LNG Terminali ve FSRU Terminali tesislerini,
- kk) Standart: Üzerinde mutabakat sağlanmış olan, kabul edilmiş bir kuruluş tarafından onaylanan, mevcut şartlar altında en uygun seviyede bir düzen kurulmasını amaçlayan ortak ve tekrar eden kullanımlar için ürünün özellikleri, işleme ve üretim yöntemleri ve bunlarla ilgili terminoloji, sembol, ambalajlama, işaretleme, etiketleme ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri hususlarından biri veya birkaçını belirten ve uyulması ihtiyari olan düzenlemeyi,
- ll) Tehlike: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışması veya işyerini etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyelini,
- mm) Tesis: Doğal gazın sıvılaştırılması, gazlaştırılması, zenginleştirilmesi, arındırılması, iletilmesi, depolanması ve dağıtılması ile ilgili kullanılan tüm boru hatları, ekipman, tesisat, bina ve nakliye vasıtalarını ve ham petrol boru hatları ve buna bağlı ekipman, depolama tankı, bina ve tesisatı,
- nn) Tipik çizim: Boru hatları ve tesislerinin inşaatı ve güvenli işletimi için teknik standartlar ve prosedürler göz önüne alınarak BOTAŞ mühendislik birimleri tarafından hazırlanan teknik çizimleri,
- oo) Zone (bölge) 0: Gaz, buhar ve sis halindeki yanıcı maddelerin hava ile karışımından oluşan patlayıcı ortamın sürekli olarak veya uzun süreli ya da sık sık oluştuğu yerleri,
- öö) Zone (bölge) 1: Gaz, buhar ve sis halindeki yanıcı maddelerin hava ile karışımından oluşan patlayıcı ortamın normal çalışma koşullarında ara sıra meydana gelme ihtimali olan yerleri,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Boru Hatları ile Tesislerinde Uygulanacak Mevzuat ve Yükümlülükler, Mecra ve Güvenlik Şeridi Özel Geçiş Kuralları, Özel Güvenlik Bölgesi Kapsamına Alınma, Güzergâh Seçimi ve Güvenli İşletim

Boru hatları ile tesislerinde uygulanacak mevzuat ve BOTAŞ'ın yükümlülükleri

MADDE 5 –(1) Petrol ve doğal gaz boru hattı tesislerinde kesintisiz akış ve arz güvenliği ile kaçak olmamasına dayalı, sürdürülebilir, çevreyle uyumlu bir güvenlik kuralı ve politikası yürütülmesi esastır. Boru hatlarında yıllık bazda kaçak ve arıza sıklığını sürekli azaltan bir program geliştirilmesi zorunludur. Bu amaçla her bir boru hattı için, boru hatları ile ilgili her bir işletme/şube müdürlüğü; kendi görev alanı içinde kalan faaliyetleri, bütçeleri ve zamanlamaları içeren söz konusu program çerçevesinde periyodik (aylık ve yıllık) olarak somut ve etkin faaliyet planları geliştirir. Bu periyodik faaliyet planları, bir önceki yılda boru hattının maruz kaldığı arıza sonuçlarıyla doğrudan ilgili olur ve tespit edilen bu arızaların bir daha tekrarlanmamasını veya asgariye indirilmesini hedef alır.

(2) Tüm boru hattı tesisleri için aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınır:

a) EPDK tarafından yayımlanan boru hattı tesislerine ait yönetmeliklere, tebliğ ve kurul kararlarına uyulur.

b) Doğal gaz ve ham petrol piyasa faaliyetlerinin gerçekleştirileceği tüm tesislerin tasarımı, yapım ve montajı, test ve kontrolü, işletmeye alma ve işletilmesi, bakımı, onarımı ve tesislerde asgari emniyetin sağlanması ile ilgili olarak; Avrupa Standartları (EN), Türk Standartları (TS), Türk Standartları Enstitüsü (TSE), Uluslararası Standartlar Örgütü (ISO), Uluslararası Elektroteknik Komisyonu (IEC), Amerikan Ulusal Standartlar Enstitüsü (ANSI), Amerika Makine Mühendisleri Derneği (ASME), Amerikan Gaz Birliği (AGA), Amerikan Petrol Enstitüsü (API), Alman Standart Enstitüsü (DIN) Ulusal Yangından Korunma Birliği Kurumu (NFPA) standartlarından herhangi birine veya bu standartlarda yoksa TSE tarafından kabul gören diğer standartlara ve/veya dokümanlara uyulması zorunludur. Bu Yönetmelik kapsamındaki faaliyetlerde bu Yönetmelik ekinde yer alan tablolara ve ilgili BOTAŞ tipik çizimlerine uyulur. Bu Yönetmelik içerisinde geçen tüm yasa, yönetmelik, standart ve BOTAŞ tipik çizimlerinin güncel halleri geçerli olacaktır.

c) Doğal gaz ve ham petrol taşıma ve depolama faaliyetlerinin gerçekleştirileceği tüm bina ve tesislerin projelendirilmesi ve hesap yöntemlerinin belirlenmesinde 18/3/2018 tarihli ve 30364 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği hükümleri esas alınır. Anılan yönetmelikte geçen "Yapı Sağlığı İzleme Sistemi" kurulması amacıyla her türlü tedbir alınır. Tesislerde hiçbir şekilde standart dışı malzeme ve ekipman kullanılmaz. Ancak standardı bulunmayan malzeme ve ekipman için kalite uygunluk belgesine sahip olma şartı aranır.

ç) Boru hattı tesislerinin çalışma ömrü boyunca teknik emniyet ve çevre güvenliği sağlanır. Mevcut enerji iletim hattı yakınlarına yeni boru hattı tesisinin planlanması halinde BOTAŞ, topraklama hesaplamalarında Adım Gerilimi ve Dokunma Gerilim değerleri dahil edilmiş şekilde projelendirme yaparak ortaya çıkacak tüm maliyetleri karşılar.

d) Tüm faaliyetler; 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve bu Kanuna dayanarak hazırlanan yönetmeliklere, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanarak hazırlanan yönetmeliklere, 3/3/2005 tarihli ve 5312 sayılı Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun ve bu Kanuna dayanarak hazırlanan mevzuata ve BOTAŞ prosedürlerine uygun olarak gerçekleştirilir. Bu prosedürler, asgari olarak sağlık, güvenlik, çevre ve emniyet kalitesi, denetim ve gözden geçirme, tesis idaresi, standartlaştırma ve eğitim konularında ortak ve/veya boru hattına özel politikalar içerir.

e) BOTAŞ tarafından bu Yönetmelik kapsamındaki tesislerin fenni usullere, endüstriyel standartlara, genel kabul görmüş teknik kurallara ve mevzuatlara uygun olarak yapımı ve işletilmesi amacıyla ham petrol ve doğal gaz boru hattı tesisleri teknik emniyet ve çevre uygulama el kitapları hazırlanır.

f) 15/6/2005 tarihli ve 25846 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Petrol Piyasasında Sigorta Yükümlülükleri Hakkında Tebliğ hükümlerine göre;

faaliyetlerinin üçüncü kişiler nezdinde oluşturacağı bedeni ve maddi zarar veya ziyanları tazmin etmek için, BOTAŞ gerekli mali sorumluluklara ilişkin sigorta veya sigortaları yaptırmakla yükümlüdür. Ayrıca BOTAŞ, petrol tesisleri ile mülkiyet veya emanetlerinde bulunan petrolü, sahiplerince sigortalanmamış ise tüm risklere karşı sigortalatmakla yükümlüdür. Bunun yanında, LNG, FSRU ve doğal gaz tesislerinde gerçekleştirilen hizmet ve varlıkların türüne göre olası risklere karşı da BOTAŞ tarafından sigorta yaptırılır.

g) Doğal gaz boru hattı tesislerine ait yapım ve hizmet faaliyetleri, sertifika sahibi yüklenici, alt yüklenici veya taşeron gibi gerçek veya tüzel kişilere yaptırılır. Bu hususların, ihalenin teklif verme aşamasında bilindiği kabul edilir. BOTAŞ, bu faaliyetleri kendisi de gerçekleştirebileceği gibi söz konusu faaliyetlerin ilgili mevzuat çerçevesinde yürütülüp yürütülmediğine ilişkin test ve/veya kontrolleri bu işe uygun başka bir sertifika sahibine de yaptırabilir. Aynı çalışma alanını paylaşan işverenler, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili hususları koordinasyon içerisinde yürütürler. Yapılan test ve kontrollere ilişkin her türlü kayıt ve raporlar ile tesislerin işletme, bakım ve onarım kayıtları yüklenici firma ve/veya BOTAŞ tarafından tutulur.

ğ) BOTAŞ, kendi tesis ve faaliyetlerini önemli ölçüde tehdit eden veya olumsuz yönde etkileyen bir durum oluştuğunda, kamunun can, mal ve çevre güvenliğini dikkate alarak başta mahallin en büyük mülki idare amirini olmak üzere ilgili kamu kurumlarını ve bundan etkilenme ihtimali bulunan diğer kuruluşları haberdar eder. Ayrıca tehdidin niteliği ve niceliği ile bunu önlemek üzere alınmakta olan tedbirleri EPDK'ya bildirir ve çevreye zarar vermemek için gerekli diğer tedbirleri alır. Çalışanların iş sağlığı ve güvenliğini etkileyecek bir durum olduğunda, hayati tehlike tespitinde; bu tehlike giderilinceye kadar tehlikeden doğabilecek riskin etkileyebileceği alanda iş durdurulabilir ve çalışanların hayati tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirler alınır.

h) Bu Yönetmeliğin uygulanması sonucu oluşturulan sayısallaştırılmış güzergâh haritaları, pig ve katodik koruma ölçüm sonuç ve değerlendirme raporları gibi kayıtların ilgili birimlerde muhafazasından, güncellenmesinden, doğal gaz ve ham petrol boru hattı tesislerine ait Mecra ve Emniyet Şeridi Dosyasının hazırlanmasından ve ham petrol ile ilgili dosyanın EPDK'ya onaylatılmasından, BOTAŞ Genel Müdürlüğünün kurumsal kalite, boru hatlarının teknik emniyeti ve güvenli işletimi faaliyetlerini yürüten daire başkanlığı sorumludur.

ı) Kamu kurum ve kuruluşları ile üçüncü şahısların bu Yönetmelikte yer alan güzergâh şeridi ve emniyet mesafesi kurallarına uymalarını sağlama, kurallara uyulmasının takibi ve boru hatlarının teknik emniyeti ve güvenli işletimi ile ilgili alınacak diğer tedbirler konusunda, ham petrol, doğal gaz, LNG, FSRU ve yeraltı depolama faaliyetleri ile ilgili taşra teşkilatında görev yapan ilgili birim, ünite ve müdürlükler gerekli tedbirleri alarak/aldırarak, gerekmesi halinde mahallin en büyük mülki amirine bildirimde bulunmak zorundadır. Eski hatlarda bu koşulun sağlanamaması durumunda ilgili işletme müdürlüklerinin talebi üzerine BOTAŞ Genel Müdürlüğünün kamulaştırma işlerinin yürütüldüğü daire başkanlığınca kamulaştırma planları yenilenir.

ii) BOTAŞ boru hattı tesislerinin mühendislik çalışmaları sırasında ilgili mevzuata uygun olarak gerekli ÇED raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlanır. Boru hattı yapım aşamasında ÇED raporu alınan güzergâhın çevresel izlemesi yapılır.

j) Petrol ve doğal gaz boru hattı tesislerinin yangına karşı korunmasında 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, 18/6/2013 tarihli ve 28681 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik hükümlerine ve BOTAŞ'a ait acil durum prosedürlerine uygun tedbirler alınır. Tesislerin kapı, pencere ve zemin kaplamaları yanıcı olmayan metal, seramik ve benzeri yanıcı olmayan malzemelerden imal edilir.

k) Eskiden yapılmış veya yeni yapılacak tüm ham petrol ve doğal gaz boru hatları, bunlara ait tesislerin yerleri ve boru hattı güzergâhlarının kamulaştırma planlarına uygunluğu sağlanır. Bu tesislere ait her türlü haritalar, harita bilgileri, konum bilgileri "Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) Veri Tabanına" aktararak muhafaza edilir.

l) Boru hatlarının tamamı SCADA (Merkezi Denetim ve Veri Toplama Sistemi) ve telekomünikasyon sistemleri ile donatılarak, bu sistemlerin boru hatlarının inşaatı ile birlikte eş zamanlı olarak bitirilmesi sağlanır. Bu kapsamda boru hatlarının tümü için kaçak tespit programları kullanılır.

m) Boru hattı işletime alındıktan sonra emniyet mesafeleri ihlal edilerek yapılan, izin verilmeyen veya kabul edilen şartlara uymayan her türlü inşaat, ağaç, köklü bitki ve benzeri kaçak yapılar ve nebatlar, BOTAŞ tarafından tayin ve tebliğ edilen süre içinde sahipleri tarafından yıkılır ve buldukları yerden sökülür. Süresi içinde yıkım ve söküm yapılmaması halinde BOTAŞ'ın istemi üzerine mahalli mülki idare amirliğince başkaca bir işlem ve karara gerek kalmadan yıkım ve söküm işlemi yaptırılır ve masrafları kaçak yapının/nebatın sahiplerinden alınır. BOTAŞ'ın bu istemine dair yazıda kanun, yönetmelik ve standart gibi hangi mevzuata dayanılarak işlem tesis edileceğini içeren bilgi ve belgeler bulunur.

n) BOTAŞ'ın tesis edeceği alt yapılar da Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından yayımlanan Elektronik Haberleşme Altyapı Tesisleri Referans Dokümanı dikkate alınır.

o) Kaynakların etkin kullanılmasını ve mükerrer kazı yapılmaması için yeni yapılacak boru hatlarının SCADA ve telekomünikasyon sistemleri ile donatılması sırasında elektronik haberleşme altyapısının da geçirilebilmesi için gerekli kanal, göz ve benzeri boşlukların bırakılması sağlanır.

Ham petrol boru hattı ve tesislerinde mecra ve emniyet şeridi, işaret levhaları ve hat vanaları

MADDE 6 – (1) BOTAŞ ham petrol boru hatları ve tesisleri çevresindeki planlama ve imar uygulama çalışmalarında uyulması gereken koşullar ve teknik emniyet kriterleri aşağıda belirtilmiştir.

a) BOTAŞ adına kamulaştırılmış ya da irtifak hakkı alınmış olan güzergâh şeridi sınırları içerisinde hiçbir şekilde yapılaşmaya müsaade edilmez.

b) 10/9/2004 tarihli ve 25579 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Petrol Piyasasında Uygulanacak Teknik Kriterler Hakkında Yönetmelik ile 3/7/2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği hükümleri esas alınır.

c) Yeni inşa edilecek ham petrol boru hatları için ASME B31.4 ve BS EN 14161 standartlarında belirtilmiş olan dizayn kriterleri esas alınmakla birlikte, boru hatlarının yerleşim alanlarına olan emniyet mesafelerinin belirlenmesinde aşağıda belirtilen kurallar uygulanır.

1) Mücavir alanlar dışında nüfus yoğunluğu seyrek olan alanlarda, boru hattı aksından itibaren bina yaklaşım mesafeleri belirlenmesinde, BS EN 14161 standardında kabul gören formüllerden yararlanılarak gerekli emniyet mesafeleri hesaplanır.

2) Ham petrol boru hattına ait tesisler, pompa istasyonları, pig istasyonları, hat vanaları ve benzeri tesislerin, kentsel yapılar, patlayıcı, parlayıcı, yanıcı, yakıcı ve aşındırıcı madde bulunduran, imal eden, kullanan atölye, depo, ardiye, imalathane, fabrika gibi tesisler arasındaki emniyet mesafeleri için Ek-1'de verilen tablodan yararlanır. Bu tesisler ile üzerindeki idari ve sosyal yapılara olması gereken mesafeler yedinci fıkraya göre hesaplanır. Ek-1'de yer alan mesafeler risk değerlendirmesi yapılmak suretiyle 17/1/1983 tarihli ve 83/5949 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Yönetmeliğinin 22 nci maddesi gereğince vali başkanlığında kurulan özel güvenlik bölgesi değerlendirme komisyonunun uygun görmesi halinde azaltılabilir.

3) Mücavir alanlar içinde veya şehir içi bölgelerden geçmenin zorunlu olduğu durumlarda Ek-2'de yer alan tablo kullanılarak boru hattı çapına göre uygun emniyet mesafesi belirlenir. Ancak zorunlu durumlarda, gerekli risk değerlendirmesi yapılarak ve uygun risk azaltma yöntemleri uygulanarak bu mesafe azaltılabilir. Ayrıca bina yaklaşım mesafelerinin belirlenmesinde şehir içi planlama ve inşaat kurallarının belirlenmesinde bu Yönetmelikte ve bu Yönetmeliğe uygun olarak hazırlanacak el kitaplarında yazan standart ve kurallar geçerli olacaktır.

4) Arazi yapısının durumuna göre güzergâhın sağına ve soluna Ek-2'de yer alan tablodaki güzergâh genişliklerine ilave olarak mülkiyet kamulaştırması, geçici veya daimi irtifak hakkı tesis edilebilir.

(2) Ham petrol boru hattı tesislerinde de, doğal gaz dağıtım hatlarının ve donanımlarının tanınması ve yerlerinin belirlenmesi için kullanılan işaret levhalarının aynısı kullanılır. Bunların ölçülendirilmesi ve yazılmasında, ilgili BOTAŞ tipik çizimleri dikkate alınır. Ayrıca, diğer detaylar için TS 10874 standardından yararlanır. Ancak bazı bölgelerde ve durumlarda boru hatlarının gizlenmesine karar verilebilir. Bu gibi durumlarda gizli işaretleme metotları uygulanır. Boru hatları yerleşim yerlerinden veya riskli alanlardan geçerken daha sık aralıklarla ve/veya iki taraflı işaretleme yapılabilir.

(3) Ham petrol boru hatlarının geçtiği güzergâhlardaki bina sayıları ve buna bağlı nüfus yoğunluğu, coğrafi koşullar ve özel geçişler dikkate alınarak BS EN 14161 ve ASME Standartlarında belirtilmiş güzergâh sınıflandırması yapıldıktan sonra tasarım faktörleri tespit edilir ve bu tasarım

faktörü göz önüne alınarak kullanılacak boruların et kalınlıkları hesaplanır. Ayrıca, kullanılacak boruların et kalınlıklarının belirlenmesinde ASME/ANSI B 36.10 standardından yararlanılır.

(4) 28/10/2017 tarihli ve 30224 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İçme-Kullanma Suyu Havzalarının Korunmasına Dair Yönetmeliğe göre yeni boru hattı güzergâhları içme ve kullanma suyu havzası sınırları dışından geçirilir.

(5) Ham petrol boru hattı üzerinde bulunan bütün hat vanalarının uzaktan kumandalı olması zorunludur. Ayrıca, deniz, göl, nehir, su havzası, milli park, orman sayılan alanlar, korunan alanlar, baraj gibi çevre kirlenmesi ve ekolojik denge bakımından hassas alanların yakınından veya üzerinden zorunlu hallerde hat geçmesi durumunda, geçişlerin giriş ve çıkış noktaları ile diğer uygun yerlere uzaktan kumandalı hat vanaları yerleştirilir. Ayrıca hat vanaları arasındaki azami mesafenin belirlenmesinde, bölgenin ASME standartlarına göre sınıflandırılması yapıldıktan sonra boru çapı, basıncı, risk edilecek petrol miktarı, bölgesel ve çevresel riskler, ulaşım, elektrik enerji nakil hattı gibi faktörler dikkate alınarak BOTAŞ tarafından risk değerlendirilmesi yapıldıktan sonra hat vanası yerleşim mesafeleri azaltılabilir. Uzaktan kumandalı hat vanalarının havaalanlarının yakınında bulunması halinde, hava seyrüsefer güvenliği açısından havaalanı telekomünikasyon sistemlerine etki analizi yapılır.

(6) Ham petrol boru hatlarının ve tesislerinin inşaatı, bakımı, onarımı ve işletilmesinin yapılabilmesi için gerekli güzergâh şeridinin belirlenmesinde Ek-2’deki tablo ve bu konudaki ilgili BOTAŞ tipik çizimi dikkate alınır. Ham petrol boru hattı kanalı ile toprak geri doldurma ebatlarının belirlenmesinde ise Ek-4’te yer alan tablo ve ilgili BOTAŞ tipik çizimlerine uyulur.

(7) Ham petrol boru hatlarının geçtiği güzergâh boyunca imara sonradan açılan bölgeler ile tarımsal arazi ve orman arazilerinde sonradan yapılaşmaya açılacak kısımlar için, boru hattının güzergâhı imarı uygulayan belediyelerin imar planlarına işlettirilerek, boru hattı güzergâh şeridinin cadde ortasındaki refüjlerde, park ve yeşil alanlarda bırakılması sağlanır. Sonradan imara açılacak bu bölgelerde yanıcı ve patlayıcı madde bulundurmamak koşulu ile binalar ve güneş enerji sistemi taşıyan yapılarda yaklaşım mesafeleri; “Boru çapına göre borunun sağ veya sol tarafında belirlenmiş kalıcı güzergâh şeridi genişliği + imar mevzuatına göre bina çekme mesafesi + artan her kat için 0,5 metre” formülüne göre hesaplanır. Okul, hastane, ibadethane ve benzeri toplu yaşam alanları için bu formüle göre bulunan uzunluğa 10 metre daha ilave edilir. Formülde belirtilen çapa göre sol ve sağ kalıcı güzergâh genişliği, Ek-2’de yer alan tablodan belirlenir. İmar mevzuatına göre bina çekme mesafesi ise ilgili belediyenin imar mevzuatı ve uygulama imar planı gereği bina çekme mesafesi olarak tanımlanan parsel sınırı ile yapı arasındaki mesafedir. Bina çekme mesafesi belirlenirken, Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinde yer alan hükümler esas alınır.

(8) Ham petrol boru hatlarının geçtiği kamulaştırılmış veya irtifak hakkı alınmış güzergâh şeridi dışında kalan kısımlara, patlayıcı, parlayıcı, yanıcı, yakıcı, aşındırıcı madde bulunduran, imal eden, kullanan atölye, depo, ardiye, imalathane, doğal gaz çevrim santrali, fabrika gibi tesisler ile akaryakıt ve LPG istasyonlarının yapılması istenilmesi durumunda; bu tür tesislerin boru hattına yaklaşma mesafesi belirlenirken Petrol Piyasasında Uyulacak Teknik Kriterler Hakkında Yönetmelik hükümleri esas alınır. Bu Yönetmeliğe göre; ham petrol iletim hatlarının aksı ile bu tür tesislerde bulunan yer altı ve yer üstü tankları, dağıtıcılar veya tehlikeli maddenin bulunduğu ekipmanlar arasındaki mesafe 50 metreden aşağı olamaz. Bu tür tesislerin idari ve sosyal binalarına ait yaklaşım mesafeleri hesaplanırken yedinci fıkrada belirtilen formül ile Ek-2’de yer alan tablo ve ilgili BOTAŞ tipik çizimi dikkate alınır. Ancak BOTAŞ’a ait ham petrol boru hatları 2565 sayılı Kanun kapsamında olduğunda, terör veya hırsızlık riski yüksek olan bölgelerde bu tür tesislerin boru hattına olan yaklaşım mesafelerinin belirlenmesinde, 2565 sayılı Kanun hükümlerinden yararlanılır.

(9) Ham petrol boru hatları için boru hattı kanalı ile toprak geri doldurma ebatları Ek-4’te yer alan tablo ve ilgili BOTAŞ tipik çizimi dikkate alınarak belirlenir. Boru hattının üzerindeki toprak kalınlığının belirlenmesinde Ek-4’te yer alan tablo ile BS EN 14161 standardında belirtilen minimum toprak örtüsü kalınlığı ölçüleri dikkate alınır. Özel geçişler (akarsu, otoyol, demiryolu ve benzeri) olması durumunda ise BS EN 14161 standardında belirtilen özel geçişler için minimum toprak örtüsü kalınlık ölçüleri dikkate alınır.

(10) Ham petrol boru hatları güzergâhı boyunca, 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında kurulması planlanan her türlü maden üretim ve işletim tesislerinin boru hattına olan emniyet mesafesi 200 metreden aşağı olamaz. Bu tür tesislerin dinamit veya diğer tür patlayıcılarla yapacakları patlatmalı çalışmalar için $(m > k \sqrt{q})$ formülü kullanılarak boru hattına olan gerekli emniyet mesafesi belirlenir. Bu formülde k sabit bir değer olup 50 alınır. Bu formüle göre 25 kg patlayıcı madde (dinamit, anfo ve benzeri) ile gerçekleştirilecek bir patlamanın boru hattına olan asgari uzaklık mesafesi, $m > 50\sqrt{25}$ ($q=kg$) asgari 250 metre olur. Özel durumlarda BOTAŞ bu emniyet mesafesini yeterli bulmayabilir. Bu durumda, gerekçesiyle birlikte mahallin en büyük mülki idare amiri bilgilendirilir. Ancak, altyapı yatırımları nedeniyle dinamit, anfo gibi patlayıcı maddeler ile yapılabilecek patlatmalar, beton kazık çakma veya benzeri vibrasyona neden olan faaliyetlerin boru hatlarına ve tesislerine etkisi, enine ve boyuna gerilmeler ile rezonans titreşim ölçümlerini kapsayan risk değerlendirmesi yaptırılarak hesaplanır. Bu konu ile ilgili diğer hesaplamalarda TS EN 1594 standardı geçerlidir. Ayrıca, patlatma yapılacak delikler arası patlatma sürelerinin, boru hattı ve tesislerini etkilemeyecek şekilde belirlenmesi zorunludur. Yapılan ölçüm sonuçları doğrultusunda gerekli görülen tedbirlerin alınması ve ölçüm masrafları talep sahibince karşılanır.

(11) Yeni inşa edilen ham petrol boru hatlarının mevcut otoyol, demiryolu ve karayollarından geçirilmek istenildiği durumlarda Amerikan Petrol Enstitüsü tarafından hazırlanan API RP 1102 Çelik Boru Hatlarının Demiryolları ve Karayolları Geçişi standardından yararlanılır. Ayrıca 8 inci maddenin üçüncü fıkrasında yer alan maddeler de göz önüne alınır. Mevcut boru hatlarının yakınından veya üzerinden otoyol, demiryolu veya karayolu geçirilmek istenildiğinde BOTAŞ ve ilgili kurum arasında tarafların sorumluluklarını açıkça bildiren bir protokol yapılır. Söz konusu projeler (otoyol, demiryolu, karayolu ve benzeri) ile boru hatlarının kesişmesi durumunda, boru hatlarının üzerine etki edebilecek dinamik ve statik yüklerin dağılmasını sağlayarak boru hatlarının zarar görmesini önleyecek, BOTAŞ tarafından uygun görülen koruyucu yapılar, ilgili talep sahibine yaptırılır. Kesişme noktasında yapılacak tüm çalışmalar BOTAŞ nezaretinde yapılır ve çalışmalar kapsamında yapılan harcamalar talep sahibi tarafından karşılanır.

(12) Ham petrol boru hatlarının geçtiği akarsularda, boru hattı aksının solundan ve sağından 400 metre mesafe içerisinde kum alınması, kum ocağı açılması veya akarsu tabanının doğal yapısında değişikliğe sebep olabilecek faaliyetler yapılmasına müsaade edilmez. Ancak bu tür faaliyetlerin boru hattının geçiş noktasında akarsu doğal yapısını bozarak boru hattı teknik emniyetini olumsuz etkilediğinin anlaşılması durumunda, boru hattına olan mesafesine bakılmaksızın bu tür faaliyetler en kısa sürede sonlandırılacak veya faaliyeti yürüten taraflar tüm maliyetlerini de karşılayarak BOTAŞ’ın uygun görüşünü alarak gerekli tedbirleri alacaklardır. Aksine davranışta bulunan ve boru hattının teknik emniyetini tehlikeye atan kişi ve kuruluşların tespiti halinde, bu faaliyetler derhal BOTAŞ tarafından durdurulur ve maliyeti bu kişi ve kuruluştan karşılanmak üzere gerekli tedbirler aldırılır.

(13) BOTAŞ ham petrol boru hatlarına ait kamulaştırma şeridi üzerine yeşil alan, yürüyüş ve bisiklet yolu, park gibi bina niteliği taşımayan açık tesis projeleri BOTAŞ’tan uygun görüş alınmak suretiyle gerçekleştirilebilir. Bu tarz projeler gerçekleştirilmeden önce yapılacak protokollerde BOTAŞ bakım ve onarım ekiplerinin işletme aşamasında her zaman hattın bakım, onarım ve kontrolü için düzenleme sahasına girme yetkisi bulunduğu göz önünde bulundurulur. Ayrıca boru hattı güzergâh şeridi üzerine açık tesis projeleri yapılırken çalışmalar BOTAŞ nezaretinde yapılır.

(14) Ham petrol boru hatlarının Ek-2’de verilen güzergâh şeridi üzerinde boru hattına zarar verecek şekilde her türlü ağaç ve köklü bitki dikilmemesi koşulu ile ekin ve benzeri tarımsal faaliyet yapılmasına müsaade edilebilir. Ancak tarımsal alanlarda anız yakılmasına müsaade edilmez. Mevcut ağaçlandırılmış alandan boru hattı geçirilmesinin zorunlu olduğu durumlarda ağaç gövdesi ile boru hattı kanal kenarı arasındaki mesafe en az 5 metre olmalıdır.

(15) Ham petrol boru hattı güzergâh şeridi içinde, boru hattı aksından itibaren 30 metre uzaklığa kadar, kamulaştırma şeridi dışında olması kaydıyla, elle kazı, sondaj, arzezen, su kuyusu açma gibi çalışmalar BOTAŞ’tan izin alınmaksızın yapılamaz. Ancak bu mesafe hafriyat, dolgu ve benzeri toprak işleri, her türlü yapılaşma, imar planları jeolojik-jeoteknik, jeofizik etüt sondajları ve alt yapı projeleri için 200 metre, jeotermal sondaj kuyuları için 100 metre olarak uygulanır. Ayrıca, jeolojik- jeoteknik özellikler ve coğrafi şartlar dikkate alınarak BOTAŞ daha uzak mesafeler için risk değerlendirme raporu talep edebilir.

(16) Petrol boru hattı güzergâhının bu Yönetmelikte belirtilen emniyet mesafelerinin; deniz, göl, nehir, su havzası, korunan alanlar, baraj, yoğun

sanayi ve ticari kuruluşlar tarafından çevrili olması, topoğrafik ve jeolojik yapının müsait olmaması, fay hatları ve heyelan bölgelerinin yer seçimini zorlaştırması, Organize Sanayi Bölgeleri (OSB), endüstri bölgeleri ve sanayi siteleri içerisinde geçtiği, hâlihazırda mevcut boru hatları, enerji bölgeleri ve teknik altyapı tesislerinin konumlarının getireceği engeller nedeni ile daraltılması talebine istinaden BOTAŞ tarafından üniversitelerin ilgili bölümlerine hazırlanacak risk değerlendirme raporuna göre izin verilebilir. İzin verildiği takdirde bu rapora göre hazırlanacak projenin BOTAŞ gözetiminde yapılması, bu ve benzeri teknik tedbirlerden doğacak tüm masrafları talep sahibinin ödemeyi taahhüt etmesi ve buna göre alınacak tedbirlerin masraflarını karşılaması şarttır. Bu konuda hak ve yükümlülüklerin belirtildiği protokol hazırlanabilir.

(17) BOTAŞ'a ait veya kontrolündeki Telekom-SCADA yer altı kabloları, boru hattı ile beraber tesis edilmesi halinde, boru hattı için kazılan kanal içine ilgili BOTAŞ tipik çiziminde belirtildiği şekilde uygulanır. Mevcut boru hattı yanına tesis edilmesi halinde ise boru hattı aksının asgari 3 metre paraleline ve Ek-4'te belirtilen derinliğe tesis edilecektir.

(18) Ham petrol boru hatlarına ait tesislerin (vana, pig, pompa istasyonları, terminaller gibi) yakınında yapılacak diğer altyapı tesisleri ile patlayıcı, parlayıcı, yanıcı, yakıcı, aşındırıcı madde bulunduran, imal eden, kullanan atölye, depo, ardiye, imalathane, fabrika gibi tesisler için uyulması gereken emniyet mesafeleri Ek-1'de yer alan tabloda belirtilmiştir. Bu mesafeler BOTAŞ'ın öngördüğü önlemler, çevresel yoğunluk ve risk oluşturma olasılığı dikkate alınarak üniversitelerin ilgili bölümlerince BOTAŞ tarafından belirlenen kriterler de dikkate alınarak hazırlanacak risk değerlendirme raporuna istinaden azaltılabilir. Ancak her koşulda tesis dışını çevreleyen tel fens ile diğer tesisler arası mesafe altyapı tesislerinden (su, kanalizasyon ve benzeri) 10 metreden, diğer tesislerde ise 20 metreden daha az olamaz. Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olan tesislerde bu emniyet mesafelerine uyulmamış ise; söz konusu tesislerin etrafı beton duvar, tel çit ve bunun gibi tehlikeyi ortadan kaldıracak şekilde çevrilerek gerekli emniyet tedbirleri alınır.

Doğal gaz boru hattı tesislerinde mecra ve emniyet şeridi, işaret levhaları ve hat vanaları

MADDE 7 –(1) BOTAŞ doğal gaz boru hatları ve tesisleri çevresindeki planlama ve imar uygulama çalışmalarında uyulması gereken koşullar ve teknik emniyet kriterleri aşağıda yer almaktadır:

a) Kamulaştırılarak BOTAŞ adına sınırlı aynı hak tesis edilmiş olan güzergâh şeridi üzerinde yapılaşmaya izin verilmez.

b) Mücavir alanlar dışında yeni inşa edilecek boru hatlarının güzergâh çalışmaları yapılırken, mücavir alanların dışındaki sahalarda yerleşim bölgelerine ve konutlara en yakın mesafeler konusunda uluslararası kabul gören standartlardaki API, ANSI/ASME B31.8 ve BS EN 14161 kuralları esas alınır. Gerektiğinde BOTAŞ, projelerde hangi standardın uygulanacağını belirleme hakkına sahiptir. Ancak her durumda aşağıda belirtilen asgari mesafeler korunmalıdır;

1) Boru hattı aksından itibaren konut türü, idari bina, sosyal tesis ve benzeri yapılara olması gerekli asgari emniyet mesafeleri dokuzuncu fıkraya göre belirlenir.

2) Doğal gaz boru hattı ile patlayıcı, yanıcı, yakıcı, aşındırıcı madde bulunduran, imal eden, kullanan atölye, depo, ardiye, imalathane, fabrika gibi tesisler, içerisinde suni ve/veya hayvansal gübre bulunan binalar, akaryakıt istasyonları, sıkıştırılmış doğal gaz (CNG), LPG ve LNG istasyonları, doğal gaz çevrim santralleri arasında asgari 50 metre yaklaşma mesafesi sağlanmalıdır. Bu mesafe BOTAŞ'ın öngördüğü önlemler, çevresel yoğunluk ve risk yaratma olasılığı dikkate alınarak azaltılabilir. Ancak her koşulda 20 metreden daha az mesafede yapılamaz. Bu tesisler üzerindeki idari ve sosyal yapılara olması gereken mesafeler dokuzuncu fıkraya göre hesaplanır. Dinamit, anfo gibi patlayıcı maddeler ile yapılacak patlatmalar için on birinci fıkra hükümleri geçerlidir.

3) Doğal gaz boru hattı tesisleri (basınç düşürme ve ölçüm istasyonları, kompresör istasyonları, pig istasyonları, hat vanaları ve benzeri) ile çevredeki yapılar arasında Ek-1'deki tabloda verilen asgari yapı yaklaşma mesafeleri sağlanır. Ancak her koşulda tesis dışını çevreleyen tel fens ile diğer tesisler arası mesafe altyapı tesislerinden (su, kanalizasyon ve benzeri) 10 metreden, diğer tesislerde ise 20 metreden daha az olamaz. Ek-1'de yer alan emniyet mesafeleri; risk değerlendirmesi yapılmak suretiyle azaltılabilir. Bu tesisler ile üzerindeki idari ve sosyal yapılara olması gereken mesafeler dokuzuncu fıkraya göre hesaplanır. Ayrıca, özel güvenlik bölgelerinde yapılacak faaliyetler için ise Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Yönetmeliğinin 22 nci maddesi gereğince izin alınır. Ek-1'de yer alan tablonun birinci sütununda belirtilen tesislere ait zone (bölge) 0 ve zone (bölge) 1 alanlar riskli alanlardır.

c) Yeni inşa edilecek doğal gaz boru hatları ve tesislerinin mücavir alan sınırları içerisinde, yapılaşma bölgelerinden ve/veya şehir içi bölgelerden geçirilmemesi esastır. Ancak, söz konusu bölgelerden geçirilmesinin zorunlu olduğu durumlarda, şehir içi planlama ve inşaa kuralları geçerli olmakla birlikte;

1) Boru aksından itibaren konut türü, idari ve sosyal tesisler, okul, hastane, ibadethane ve benzeri dış sınırına yaklaşma mesafesinin hesabında, bu maddenin dokuzuncu fıkrası hükümleri dikkate alınır.

2) Boru hattı tesisleriyle ilgili olarak; giriş veya çıkış basıncı en fazla 25 bar (25 bar dâhil) olan tesislerde; tesisin Tehlikeli Alan Sınıflandırma Planlarında belirtilen tehlike bölgesi (zone 0 ve zone 1) tesis alanı içinde olmak koşulu ile dış tel çit ile en yakın çevredeki bina arası 10 metreden az olamaz. Giriş veya çıkış basıncı 25 bar ile 150 bar (150 bar dâhil) arasında olan tesislerde; tesisin Tehlikeli Alan Sınıflandırma Planlarında belirtilen tehlike bölgesi (zone 0 ve zone 1) tesis alanı içinde olmak koşulu ile dış tel fens ile çevredeki en yakın bina arası 20 metreden az olamaz.

(2) Boru hatlarının geçtiği güzergâhlarda bulunan mevcut şartlar, nüfus yoğunluğu veya bina sayısı, geçişler gibi hususlar, ANSI/ASME B31.8 standardı dikkate alınarak, güzergâh sınıflandırılması yapıldıktan sonra, tasarım faktörleri tespit edilerek boru et kalınlıkları hesaplanır. Hesaplanan et kalınlığına göre asgari emniyet mesafesi belirlenir. Ancak, asgari emniyet mesafesinin bu Yönetmelikte belirlenen güzergâh şeridinden dar olması halinde, emniyet mesafesi olarak güzergâh şeridi dikkate alınır.

(3) Şehir içi mevcut hatların konumu ve korunması BOTAŞ'a ait mevcut kamulaştırma alanı ile sınırlıdır. Ancak, kamulaştırma yapılamayan yol, yeşil alan gibi arazilerde hat imar planına ve kadaströ paftasına işlenerek korunur.

(4) Sonradan imara açılan bölgelerde BOTAŞ'a ait boru hatlarının güzergâhları, imarı uygulayan belediyenin imar planlarına işletirilerek cadde ortalarındaki refüjlerde, park ve yeşil alanlarda bırakılması sağlanır ve bu tesisler belediye tarafından altyapı emniyet mesafeleri mevzuatınca korunur.

(5) Patlayıcı, parlayıcı, yanıcı, yakıcı, aşındırıcı madde bulunduran, imal eden, kullanan atölye, depo, ardiye, imalathane ve fabrika gibi tesisler, içerisinde suni ve/veya hayvansal gübre bulunan binalar, akaryakıt istasyonları, doğal gaz çevrim santralleri, LPG, CNG ve oto LNG istasyonlarının, doğal gaz boru hattına yaklaşma mesafesi; boru aksı ile istasyonlarda bulunan yer altı ve yer üstü tankları, dispenserler gibi tehlikeli maddenin bulunduğu ekipmanlar arasındaki mesafe 50 metreden aşağı olamaz. Bu mesafe BOTAŞ'ın öngördüğü önlemler, çevresel yoğunluk ve risk yaratma olasılığı dikkate alınarak azaltılabilir. Ancak her koşulda 20 metreden daha az mesafede yapılamaz. İstasyon üzerindeki diğer idari ve sosyal tesislere olması gereken mesafe dokuzuncu fıkraya göre hesaplanır. Bu konuda ayrıca TS 12820 ve TS 11939 sayılı akaryakıt istasyonları ile ilgili standartlar ile özel güvenlik bölgesi ilan edilen BOTAŞ tesislerinde 2565 sayılı Kanun ve Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Yönetmeliği hükümleri uygulanır. Dinamit, anfo gibi patlayıcı maddeler ile yapılacak patlatmalar için on birinci fıkra hükümleri geçerlidir.

(6) Boru hattı kanalı ile toprak geri doldurma ebatları ise Ek- 4'te yer alan tablo ve ilgili BOTAŞ tipik çizimlerine uygun olarak belirlenir.

(7) Doğal gaz boru hatlarının ve tesislerinin inşaatının yapılabilmesi için güzergâha gerekli geçici güzergâh şeridi Ek-2'de yer alan tablo ve ilgili BOTAŞ tipik çizimi dikkate alınarak belirlenir. Arazi yapısının durumuna göre güzergâhın sağna ve soluna Ek-2'de yer alan tablodaki güzergâh genişliklerine ilave olarak mülkiyet kamulaştırma, geçici veya daimi irtifak hakkı tesis edilebilir.

(8) İşletme aşamasında ihtiyaç duyulan bakım ve onarım çalışmalarında sürekli olarak kullanılmak üzere daimi irtifak hakkı veya mülkiyet hakkı alınan şeridin genişliği boru aksının akış yönünde sağ ve sol tarafı eşit genişlikte tutulur. Sürekli olarak kullanılan güzergâh şeridinin genişliği Ek-2'de yer alan tabloda belirtilen "A" genişliğinin iki katıdır. Ek-2'de ve ilgili BOTAŞ tipik çizimindeki verilere göre, güzergâh şeridinin azami mi yoksa asgari mi